

Isik Güner - Schilderen met 2 penselen in je hand

Cursus aquarel schilderen van 11 april t/m 14 april 2023 in Sassenheim.
Verslag van de cursus aquarel gegeven door botanisch kunstenaar Isik Güner.

*Isik Güner woont en werkt in Turkije en was 4 dagen gastdocent bij de Vereniging van Botanisch Kunstenaars Nederland.
Zestien leden volgden de cursus en in dit verslag lees je over haar aanpak.
Dit verslag is voor leden van de vereniging, van beginners tot en met gevorderden.*

Karakter van de cursus

Luisteren en kijken hoe deze ervaren botanisch kunstenaar schildert. Het doel was om niet direct een fantastisch aquarel te maken in 4 dagen, maar om iets te leren. De mist ingaan met schetsen, tekenen, kleur mengen en schilderen, luisteren en zien hoe het anders kan en beter wordt. Durf met meer pigment in de verf te schilderen, wees voorzichtig met je papier zodat je het niet beschadigt. Houdt continue contact met het levende onderwerp dat je schildert en gebruik meerdere lagen verf. Heb vertrouwen in je eigen stijl van werken en ontwikkel deze met hulp van een cursus als deze met een gepassioneerd en begaafd botanisch illustrator met haar focus op planten.

Inhoud

De cursus omvatte: de tulp of tulpen heel goed observeren, zo goed mogelijk neerzetten in de vaas met de compositie in het begin, schetsen en controleren of alle aspecten kloppen en daarna gedetailleerd tekenen, de definitieve compositie bepalen en dan de tekening overnemen op aquarelpapier. Schilderen met de plant voor je en met ondersteuning van foto's omdat de tulp in 4 dagen op water nogal verandert. Voorafgaand aan het zelf aan de slag gaan, liet Isik zien met alle cursisten rondom haar tafel hoe zij observeerde, schetste, aantekeningen maakte, compositie maakte, tekende, verf mengde en schilderde.

Isik Güner begint aan haar roze tulp te schilderen.
Woensdag 12 april 2023 om 14:03 uur.

Juiste schrijfwijze - Işık Güner

Dag 1 - dinsdag 11 april 2023

Tulpen uitzoeken en in een mooie stand in je vaas zetten. Het onderwerp moet dichtbij staan en met een passer werden de afmetingen in het platte vlak overgenomen op het tekenpapier en de vormen geschetst. Gebruik 2H en later HB met scherpe punt. Soms direct op aquarelpapier, maar tijdens de cursus vanaf de tekening via transparant papier op aquarelpapier. Ook de belangrijkste nerven, die het volume aangeven van de kroonbladeren worden getekend om de bolling en de vorm vast te leggen.

Teken de voorste bladeren eerst en daarna alle andere bladeren in samenhang met de lange steel van de tulp. Schenk aandacht aan het denkbeeldige midden en randen van het blad bij verdraaiing en verbuiging. Zorg dat het duidelijk blijft en voorkom rommelige weergaven met vraagtekens hoe bladeren lopen of naar achteren verdwijnen. Teken het hele blad, bij over elkaar lopende bladeren en gum de achterste lijnen later weg.

De tekening overnemen op het aquarelpapier

Teken vrijwel alle lijnen heel precies over op transparant papier met potlood HB. Draai het transparant om en maak met HB een zachte volledige grafiet-arcering van het hele beeld. Doezel met keukenpapier deze grafietlaag egaal naar grijs waardoor het niet meer afgeeft. Leg het transparant op het aquarelpapier, kies de juiste stand, plak met papieren tape aan één zijde het transparant op het aquarelpapier. Teken met 2H over je tekening en corrigeer direct waar nodig. Houdt de tulp in het oog voor eventuele correcties en neem zo de tekening over op het aquarelpapier. Maak de grafiet-afdruk niet te dik en niet te dun, kijk in het begin wat het resultaat is. Voorkom weggummen, zodat het papier oorspronkelijk blijft en vul detaillijnen aan met 2H voorafgaand aan het schilderen.

Isik Güner - Schilderen met 2 penselen

Penseel voorbereiden met de focus op de tulp

Dag 2 - woensdag 12 april 2023

Eerst rond de tafel uitleg over de aanpak van het schilderen zelf en de keus van de mengkleuren. Maak voor de eerste laag een licht vochtig verfmengsel of 'Tea wash'. Kies de vooraan liggende eerste delen waaraan je wilt beginnen en maak dat deel met een aparte waterpenseel meerdere keren vochtig met 'zachte' lange streken. Gebruik deze zachte waterpenseel alleen voor bevochtigen van het papier en om direct aanpassingen van het geschilderde uit te voeren zoals zachter maken van randen en liften voor lichte partijen. Laat elke laag drogen en start met een volgende laag met het eerst vochtig maken van de eerder geschilderde laag. Werk in een rustig tempo maar wel zo veel mogelijk ononderbroken. Maak foto's en let op de scherpte van voorzijde en achterzijde plant/bladeren.

Houdt je werkvolgorde repeterend en consistent

Kijk welk deel je wilt schilderen, meng de kleuren en neem dit op in je penseel. Dan met je waterpenseel het te schilderen deel bevochtigen, test je penseelkleur op kladpapier, schilder en corrigeer met je waterpenseel. Deze waterpenseel is net zo belangrijk als de penseel waarmee je schildert, hiermee corrigeer je. De vochtigheid wordt gecontroleerd tussen duim en wijsvinger, te veel vocht wordt eruit geknepen.

Dat schilderen en corrigeren is bijna één handeling. Vandaar dat Isik vaak 2 penselen in haar schildershand heeft of dat zij die van de ene naar de andere hand snel wisselt. Bouw een deel op met zo min mogelijk sierlijke penseelstreken en laat het drogen en ga verder op een ander deel, te beginnen met goed kijken naar de plant, verf nemen, laatste verflaag vochtig maken, kijken naar de plant, schilderen, corrigeren en laten drogen. Ja je leest het goed, na elke laag wordt het te schilderen deel wéér iets vochtig gemaakt, met name de grotere vlakken. Twee tellen laten inwerken en direct schilderen, corrigeren en laten drogen.

Meng kleuren naar behoefte en royaal en test de eerste penseelstreken altijd eerst uit op een kladpapier. Roteer daarbij je penseel om een mooie punt te maken. Werk aan delen die uit elkaar liggen. Maak bladeren die onderbroken zijn eerst af zodat de kleur en penseelstreken gelijk zijn voor dat blad, en werk later aan de schaduwkanten of donkere delen. Gemiddeld mag je rekenen op circa 9 dunne lagen. Pas bij de laatste lagen bij de detaillering geen water toevoegen aan het oppervlak voorafgaand aan het schilderen, dus op het droge oppervlak werken. Veel aandacht voor de richting van nerven. De expressie van de levende plant en de nerven dragen ook bij om de bolling, vorm en het volume weer te geven.

Gebruik na de eerste laag meer pigment in het verfmengsel en voorkom dat de laagopbouw te waterig blijft. Het eindresultaat blijft dan vaak ook 'waterig'. Zorg in het juiste tempo om de onderliggende verflaag niet te beroeren. Corrigeren van de bovenste laag met penseeldruk is niet handig, de onderliggende laag wordt daardoor verprutst.

Mengen van kleuren

In principe kan je elke meng-volgorde aanhouden. Praktisch is om eerst met de lichte kleur te beginnen om de menging zonder al te veel verf aan te maken. Dus bij mengen van groen beginnen met geel en blauw toevoegen. Ook mengen met meerdere kleuren om de juiste tint te maken.

Penselen

Werk in het begin met penselen 4, 5 of 6. Voor detaillering ga je richting nr 0 of dunner. Penseel van water voorzien en droger maken aan keukenpapier of een doek. De vochtigheid van je waterpenseel kan je ook in je hand controleren, een standaard handeling van Isik.

Lange lijnen schilderen

Houdt je penseel vast alsof je schrijft of tekent. Schilder dan niet uit de pols korte stukken, maar verplaats je hele arm in het verlengde in de richting van je streek. Met fijn werk houdt je je penseel wat rechter en gebruik je de tip van het haar.

Dag 3 - donderdag 13 april 2023

De ochtend startte met een gezamenlijke uitleg en demonstratie om de 2 tulpen waaraan Isik werkte verder te schilderen. Aandacht voor de voorbereiding en volgorde van werken. Gebruik goede penselen, papier, potlood en gum. Je begint met het mengen van kleuren die nodig zijn, te beginnen met twee kleuren die je wilt gebruiken. Op een vlak porseleinen palet, deksel van verfloos of iets anders. Ook een waterkommetje of waterbakje en tissues voor het afstrijken van water of verf.

Gebruik minimaal 3 penselen: voor het mengen van kleuren, het papier vochtig maken en schilderen.

Twee waterbakjes is handig, maar met één Chinese soepkom werkt het ook.

Papier en gummen

Gebruik goed aquarelpapier van 300 gram/m² met de kwalificatie glad en 'Hot Pressed'. Wanneer je vanaf een gelijmd blok werkt heb je weinig keus, alleen de bovenkant. Helaas is het oppervlak van deze kant voorzien van een persstructuur terwijl de 'onderzijde' eigenlijk egaal gladder is. Maak de gelijmde vellen los en werk op de mooiste 'onderkant'.

Isik gebruikte voor het papier de metafoor 'koningin'. Daar hoor je omzichtig en met respect mee om te gaan. Doe je dat niet, dan raakt zij ontstemd en is het vertrouwen daarna moeilijk te herwinnen. Bouw de verflagen netjes op en ga niet 'graven' in het papier, dat loopt meestal niet goed af. Gebruik gum van een goede kwaliteit, Isik gebruikte een synthetische gum van het Japanse merk MUJI, maar er zijn ook andere goede soorten.

Papier en verfcorrecties

Ga niet overmatig 'corrigeren' in natte verf. Laat de verf goed drogen en corrigeer daarna door verf te liften (wegnemen) en/of toe te voegen.

Cursusruimte in Sassenheim, donderdag 13 april 2023 om 10:08 uur.

Dag 4 - vrijdag 14 april 2023

Vanochtend wederom een gezamenlijk moment rondom de werktafel van Isik. Haar 2 tulpen werden verder uitgewerkt, even schilderen voordat het 10 uur is. Intenser maken van kleur en het gebruik van blauwe tinten voor schaduwen en scherpe buitenlijnen. Indigo is haar favoriete (meng)kleur. Het schilderen van scherpe lijnen en gebruik maken van hoog contrast. Niet bang zijn om intensieve kleuren (met veel pigment) te gebruiken in combinatie met verzachten van delen met een iets vochtige waterpenseel. Blauwe tinten gebruiken in groen voor schaduw en in de laatste lagen zou je ook rood kunnen gebruiken. Op grote oppervlakten meer water voor bevochtiging gebruiken dan bij kleine stukjes.

Vlekken

Voorkomen van vlekken ligt voor de hand. Gebruik hiervoor géén transparant papier omdat dit vrij snel water doorlaat, maar het dikke aquarelpapier waarop je ook de test-penseelstroken doet. Grote pech wanneer er per ongeluk verf naast het onderwerp op het papier komt en wat dan?

Pas wanneer de schildering helemaal klaar is en goed droog, deze verfvlek verwijderen door met een vlijmscherp scalpel mesje de toplaag van het papier weg te schrapen. Houdt het mesje haaks en bijna plat op het papier en met weinig druk voorzichtig schrapen, bij voorkeur naar verschillende richtingen. Daarna met je warme adem de plek beademen (warm en vochtig maken) en met een gepolijste agaatsteen-pen het papier voorzichtig weer glad maken. Test dit eerst op een stuk van het zelfde papier.

Soms kan je vlekken met een vochtige penseel liften, maar het 'gevaar' is dat je de vlek diffuus verspreid en 'in het papier zakt' en blijft.

Aan het eind van de middag werden alle werken bij elkaar gelegd en je mocht zelf vertellen wat je het mooist of het moeilijkst vond.

Isik werd hartelijk bedankt en kreeg uit handen van Anita een houten kistje met Winsor & Newton penselen en Ellen ontving een boeket bloemen met een fles wijn voor de gastvrijheid en de verzorging van deze 4 leerzame dagen en er werd afgesloten met een borrel.

Aquarel van docent Isik Güner tijdens cursus VBKN op 14 april 2023

Naschrift

Deze cursus aquarel was gebaseerd op de hoofdstukken van het lesboek van Isik Güner dat de titel heeft:

Botanical Illustration From Life - A visual guide to observing, drawing and painting plants.

Botanisch illustreren van een levende plant - Een geïllustreerd lesboek hoe te observeren, tekenen en schilderen van planten. Systematisch leer je tekenen en schilderen. Een aanrader.

Eerste publicatie in 2019 en opnieuw gedrukt in 2020 en 2022.

Voor een nadere kennismaking, een verwijzing naar haar website <https://isikguner.com/>

Favoriete materialen van Isik Güner

Aquarelverf: napjes en tubes van **Winsor & Newton** en haar top-kleuren zijn:

Sepia 609, Indigo 322, Scarlet Lake 603 en Cadmium Lemon 086.

Papier: het was lastig om daar een advies over te geven, Isik gebruikt FABRIANO 5 van oudere kwaliteit en dit papier is niet meer verkrijgbaar.

Alternatieven zijn b.v.: FABRIANO Artístico Extra White (of Traditional White) 300 g/m², Hot Pressed, 100% Cotton of van ARCHES Watercolour, Hot Pressed 100% Cotton.

Gekocht in 'blokken' is het een keus om de 'onderzijde' van het papier te gebruiken, dat is net iets gladder, want de fijne matrix van de persing ontbreekt aan deze 'onderzijde' of viltzijde.

Bekijk het eens zelf met strijklicht. Het zijn kleine verschillen, maar Isik lette daarop.

Wil je toch op het rondom gelijmde blok werken, dan kan je het blok aan de onderkant lossnijden en omdraaien.

Penselen: van Winsor & Newton Finest Sable Series 7, da Vinci en van het Japanse merk Interlon.

Palet: ruim oppervlak, het liefst op porselein.

Isik Güner. 2 penselen in één hand.

De net aangebrachte schaduwlijn in de stengel snel verzachten en vorm geven met de licht vochtige waterpenseel. Vrijdag 14 april 2023 om 11:17 uur.

Schilderen met verf uit napjes en tubes.

Een vierkant porseleinen palet en het gebruik van 3 verschillende schilderdozen. Eén kommetje water, dat enkele malen werd ververst. De tulp dichtbij. Woensdag 12 april 2023 om 11:37 uur.

Tekst en foto's - Hans Homburg
Met medewerking van Anita Walsmit Sachs
17 april 2023.

Publicatie

Vereniging van Botanisch Kunstenaars Nederland
Secretariaat - Saturnus 9, 2353 WK Leiderdorp
E-mail - info@botanischkunstenaarsnederland.nl

Website <https://botanischkunstenaarsnederland.nl/>

Facebook <https://www.facebook.com/botanischkunstenaarsnederland/>

Botanisch
Kunstenaars
Nederland